

**Commentariorvm, Ac Dispvationvm, In Tertiam Partem
Divi Thomae. Tomi Qvinque**

Mysteria Vitæ Christi, Et Utrivsqve Adventvs Eivs Accurata Disputatione Ita
complectens, vt & Scholasticæ doctrinæ studiosis, & Diuini verbi
Concionatoribus vsui esse poßit

Suárez, Francisco

Moguntiaë, M.DC.XVI.

1 Cur non insituerit Christus vitam eremiticam.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94022](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94022)

parte solum agemus, de posteriori verò quaest. 42. & A
 sequentibus. Deinde supponenda sunt ea generalia
 principia, quae in priori tomo satis probata sunt, sci-
 licet Christum Dominum non potuisse non insti-
 tuere vitam irreprehensibilem, atque honestissi-
 mam: imò operatum semper esse quod gratius erat
 Deo, cuius voluntatem cognoscebat, summaque, ac
 perfectissima charitate diligebat. Quocirca de inte-
 riori animi eius perfectione, & virtutum exercitio
 nihil ferè est quod hoc loco addamus. Quia ex di-
 ctis locis, & ex ijs quae de gratia, & scientia beata, &
 infusa animae Christi diximus, constat fuisse veluti
 in continuo actu, seu exercitatione virtutum, acti-
 bus earum semper sine otio, vel interruptione, sibi
 inuicem succedentibus, prout ordini charitatis Dei,
 & proximorum magis erat consentaneum. Solum
 ergo dicendum superest de ratione viuendi, quam
 instituit in his rebus externis, quae ad corporis mo-
 derationem, & conuictum humanum pertinent.
 Nam licet ex praedictis generalibus principijs aper-
 te inferatur in his omnibus elegisse quod pensatis o-
 mnibus foret honestius, Deoque gratius, explican-
 dum verò à nobis est, quid illud fuerit, quam vè ob
 causam ita sit factum.

SECTIO I.

*Cur non instituerit Christus vitam eremiticam, &
 ab hominum consortio seiunctam.*

Ratio dubitandi esse potest, quia hoc genus vitae
 est perfectissimum, & aptissimum ad nobiliores
 actus charitatis exercendos, & familiarius cum Deo
 agendum, iuxta illud, *Ducam eam in solitudinem, &
 loquar ad cor eius.* Osee. 2. Propter quod de hoc vita
 genere videtur Christus dixisse, *Optimam partem ele-
 git sibi Maria;* debuit ergo Christus eandem eligere.
 Dicet fortasse aliquis, hæc habere locum in puris
 hominibus, qui externis actionibus, vel hominum
 conuersatione impediri possunt, ne se Diuinis rebus
 feruenter impendant, & interdum etiam exponi pe-
 riculo minus honestè operandi; non verò in Chri-
 sto, cui nihil poterat ad perfectam virtutis rationem
 officere. Sed hoc non satisfacit: tum quia Christus
 Dominus in modo vitae suae non solum quid sibi ne-
 cessarium, sed quid etiam nobis futurum esset ex-
 plo, obseruare debuit. Tum etiam quia licet omnia
 Christi opera ex dignitate personae haberent infinitam
 quandam perfectionem, ex se tamen, & ex ob-
 iectis vnum praestabat alijs, cumque non posset omnia
 simul efficere (neque enim miracula non neces-
 saria fingenda sunt) debuit ea, quae meliora essent,
 praestare: huiusmodi autem sunt quae in vita solitaria
 exerceri possunt, ergo.

Dicendum verò est conuenientius fuisse, vt Chri-
 stus Dominus inter homines versaretur, & cum illis
 vitam communem ageret. Hoc est certum, quia ita
 factum esse constat ex Euangelio: certum est autem
 Christum id egisse quod magis decebat. Rationem
 autem reddit D. Thomas. Quia hoc vitae genus ma-
 ximè necessarium, vel vtile fuit ad finem Incarna-
 tionis, exercendumque munus, ad quod à Patre fuit
 missus in mundum. Non enim venit solum, vt esset
 redemptor hominum, sed etiam doctor, & magi-
 ster, tum veritatem docendo, tum etiam exemplo,
 ac doctrina hominum mores componendo. Quam
 rationem eleganter, ac perspicue D. Thom. declarat
 & in tria capita distinguit. Solum potest obijci, quia
 hæc ratio ad summum videtur probare de eo tem-
 pore, quo Christus praedicauit in mundo. Tunc en-
 im necesse fuit peregrinari inter homines, & faci-
 lem se tractabilemque praebere, vt eos ad sui cogni-
 tionem, & amorem alliceret: at vero de toto tem-
 pore vitae ante baptismum non concludit hæc ra-
 tio. Quia tunc priuatam vitam egit, & neque doce-
 bat, neque populo concionabatur, ergo non oportet

tunc tunc communem vitam agere. Potuisset quip-
 pe more Ioannis Baptistae prius solitariam, & eremi-
 ticam vitam degere: postea verò opportuno tempo-
 re homines docere, & ad eum finem cum ipsis vnà
 conuiuere. Nec dici potest, propter exemplum man-
 sisse etiam illis prioribus annis inter homines: tum
 quia opera illo tempore facta ita priuata fuerunt,
 & paucis hominibus cognita, vt nemini fere exemplo
 esse potuerint. Tum quia licet solitariam vitam age-
 ret, plurimum posset exemplo suo homines ad simi-
 le vitam rationem, quae omnium est perfectissima permo-
 uere. Respondetur primo ad ipsimet doctoris mu-
 nus, quo postea fungendum ei fuit, conduxisse quam
 plurimum, vt totum prioris vitae tempus in conspectu, &
 comuni hominum conuictu traduceret, vt còpertum
 esset omnibus nihil ab hominibus didicisse vnquam
 nec potuisse nisi diuinitus edoctum admirandam rerum
 diuinarum scientiam ostendere. Vnde hinc postea mira-
 bantur dicentes, *Quomodo hic literas scit, cum non didi-
 cerit?* Ioan. 7. Mar. 6. *Admirantur in doctrina eius dicen-
 tes, Vnde huic haec omnia, & quae est sapientia, quae data est
 illi, & virtutes tales, quae per manus eius efficiuntur, Nonne
 hic est fabri filius Mariae?* &c. Ita quod ipsemet conuictus, &
 quasi familiaris communicatio, & vulgaris officij, ac
 vitae ratio occasio fuit, vt eius doctrina maiorem ha-
 beret splendorem, & admirationem. Secundo, non oportet
 exordiri solitariam vitam, & ab hominum frequentia,
 consortioque semotam, cum deberet cum ijs postea
 valde familiariter agere, etiam cum publicanis, & pec-
 catoribus, eorum fragilitati quodammodo (in ijs, quae
 praua non erant) sese accommodando: tum vt eos ipse à
 peccatis abduceret: tum vt ipsi maiori cum fiducia ad
 eum accederent: hæc autem tanta mutatio posset, aut
 leuitatem indicare animi, aut suspicionem asferre, quod
 de prioris vitae perfectione aliquantulum remississet.
 Tertio magnum, & admirabile eo tempore datum est
 hominibus humilitatis exemplum, quod maioris esse
 momenti Christus existimauit, quam omnem aliam
 vitae rationem instituire, quae hominibus sanctior, &
 excellentior appareret. Addo etiam decuisse, vt Chri-
 stus exemplo suo doceret homines temperatè, & si-
 nereprehensione inter homines degere.

Ad rationem ergo dubitandi in principio positam re-
 spondet D. Tho. hic ad secundum, perfectius esse illud
 vitae genus, quod cum diuina còtemplatione còiun-
 ctam habet eam actionem, quae aliquis còtemplando, & do-
 cendo, quae meditando, alijs tradit. Et huiusmodi
 vitae ratio à Christo est inita, quia licet non sèper pre-
 dicauerit: semper tamen vitae suae modum ad eum finem
 retulit, & quādo munus praedicatoris exercuit, diui-
 nam còtemplationem non omisit, non solum interitis (vbi
 nunquā illa caruit) sed etiam exterius, vocando scilicet
 ab externis functionibus, & ab hominum frequentia se-
 se abducendo. Et hinc patet responsio ad alteram diffi-
 cultatis partem. Nā in hoc vitae genere instituendo per-
 fectissimum virtutum exemplar hominibus Christus prae-
 buit. Nec tamen oportuit exercere se in per actus ex
 obiecto perfectissimos: tum quia debuit humano mo-
 do viuere, & operari, perfectio autem humanae vitae
 varietatē quandā actionū necessario requirit: tum etiam
 quia non semper est melius operari actum secundum
 se, seu ex obiecto meliorem, sed eum, qui fini charitatis
 magis est consentaneus: tum denique quia cum Christus
 sit velut exemplar vniuersale omnibus hominibus
 propositum, operae pretium fuit, vt omnium virtutum
 opera in eo eluceret, & (quoad fieri posset) oēs in se
 hominum conditiones, aetates, & status còplecteretur
 eminentiori quadā ratione, vt omnes in eo haberet
 quod imitarentur. Quā certè ob causam oportuit, vt
 & actiua, & còtemplatiua vitam, ita còiungeret, vt in-
 terdum eam actionem exerceret, quae posita est in cor-
 poralibus rebus, interdum verò spiritualem, item ali-
 quando vitam ageret in exterioribus vulgarē, & cò-
 munem: aliquando rursus ecclesiam, vt ieiunando
 quadraginta dies, pernoctando in oratione Dei.

Osee. 2.

Luc. 10.

Vita Chri-
sti eremitica
non
decent.

obijci.

Greg. Naz.

Hanc denique D. Thomæ doctrinam confirmare possumus eleganti Gregorij Nazian. testimonio, quod ipse quidem Basilio præstitit oratio. 20. multo tamen verius, ac perfectius Christo quadrat. Cum solitaria (inquit ille) vita, & qua societate gaudet, ut plurimum inter se disiderent, ac pugnant, ne utraque omnino, vel commoda, vel incommoda sua, pura, & immixta haberet: præclare eas inter se reconciliauit, ac permisit, ut nec contemplatio communicationis, expers esset, nec actio contemplatione careret, sed quemadmodum terra, & mare, ita etiam hæc due vite commoda sua inter se communicantes ad vnicam Deigloriam concurrerent. Multaque similia in eandem sententiam edisserit orat. 21. in Athanas. ubi inter alia describit. Sic enim hæc duo, hoc est, tranquillam actionem, & actiuam tranquillitatem, consociavit, & copulauit: ut persuasum omnibus redderet, monasticæ vite professionem, morum potius grauitate & constantia, quam corporis secessione exprimi, atque insigniri.

SECTIO II.

Virum Christus Dominus religioſe vite statum coluerit.

Iacob. 1.

In nomine vitæ religioſæ intelligamus vitam sanctam, & honestam, eo generalis locutionis genere, quo dixit Iacobus cap. 1. Religio munda, & immaculata apud Deum, & Patrem hæc est, visitare pupillos & viduas in tribulatione eorum, & immaculatum se custodire ab hoc seculo: hoc inquam, loquendi modo non est locus quæstioni, satis enim constat, Christum sanctissimam duxisse vitam. Si vero ea voce peculiariter illam viuendi rationem, & statum intelligamus, in quo homines ab effectibus terrenarum rerum abstracti Diuino munere consecrantur, paupertatem, castitatem, & obedientiam colentes, hoc sensu pauca possunt certo affirmari, dubitari vero, & inquiri permulta.

Primo igitur de obedientiæ voto, aut professione certum est non habuisse locum in Christo. Quia propter dignitatem personæ nulli hominum iure subditus fuit, ut priori tomo ostensum est. Et quamuis prioribus annis subditus fuerit parentibus; postea verò nullum habuit cui specialiter obediret, nec iure, nec facto, quamuis sacerdotibus, & Principibus Republicam gubernantibus iuxta communem legem, & morem obediret. Secundo certum est, Christum Dominum perpetuam virginitatem seruasse. Hoc est de fide certum, quia licet in Euangelio in proprijs terminis non sit expressum; tamen ex tota illius serie satis constat, & vniuersa Ecclesia semper intellexit, & omnes Patres passim prædicant, neque oportet rem satis perspicuam ac manifestam, quam ne heretici quidem in dubium vnquam vocarunt, latius comprobare. Congruentia autem sunt etiam per se notæ, primo quia hæc vitæ ratio est per se excellentior, & ad omnem finem incarnationis, & vitæ Christi magis accommodata, & officio Doctoris, ac sacerdotis summi aptissima conueniens. Secundo quia Euangelica puritas maxime decebat Diuinam personam. Tertio propter exemplum: Prædicaturus enim erat hominibus virginitatis consilium, ideoque operæ pretium fuit, ut eos ad amplectendam illam suo exemplo permoueret. Quo loco adduci possunt omnia, quæ supra agentes de virginitate B. Mariæ ex Patribus congestimus, illa enim multo magis in Christo locum habent.

Perpetuam Christo virginian.

Dubium.

D. Thom.

Inquiri tamen consequenter potest, vtrum Christus Dominus Deo virginitatem suam, & perpetuam castitatem voto consecrarit. Sed de hac re nihil vel in Scriptura sacra, vel in veteribus Patribus scriptum inuenio: D. Thom. quidem 2. 2. q. 88. arti. 4. ad

3. in genere attigit quæstionem, an Christus aliquid voverit, & id simpliciter negare videtur, quanquam solum dicat, quod Christo secundum se non competeat vovere, duasque huius rei reddit rationes. Prima, quia erat Deus. Secunda, quia voluntatem habebat firmatam, & immobilem in bono: (finis enim voti esse videtur stabilire voluntatem in eare, quæ Deo promittitur) sed natura harum rationum concludit. Nam quamuis Deus esset, erat etiam homo.

Quapropter mihi non est dubium, quin non obstante Diuinitate personæ suæ fuerit capax voti, & obligationis ex illo ortæ. Probatur, quia ratione naturæ, & voluntatis humanæ erat capax proprii domini, propriique iuris, & obligationis. Item hac ratione poterat sese obligare homini per veram promissionem, cur non etiam Deo? Nam vnitas personæ Diuinæ in vtraque natura Diuina, & humana non obstat, quia ea non obstante poterat intercedere vera ratio iustitiæ, & satisfactionis Christi hominis ad Deum (ut in superioribus ostensum est) ergo poterat etiam interuenire promissio, & obligatio eius. Non enim hæc est magis ad alterum, quam iustitia. Præterea fuit Christus capax præcepti, ergo & voti: Patet consequentia, tum quia votum habet vim cuiusdam particularis legis, tum etiam quia non minus videtur repugnare Deo recipere legem à superiore, quam se obligare superiori, ergo si primum habet locum in Deo propter assumptam naturam, secundum non repugnabit illi. Et hæc quidem rationes non solum videntur probare non repugnasse simpliciter votum Christo, eò quod Deus esset; sed etiam non fuisse indecens, neque minus conueniens, sicut non fuit indecens habere præceptum, neque orare, sacrificium offerre, aliosve actus religionis exercere, ergo neque actus vouendi, & voti observatio, qui sunt ex perfectioribus actibus religionis. Et hinc etiam videtur eneruari altera D. Thomæ ratio. Quia votum nec solum, nec præcipue est propter firmandam voluntatem: sed propter offerendum Deo obsequium, consecrandamque & ad nobiliorem ordinem eleuandam ipsam voti materiam. Ac denique, ut actus ex voto factus perfectior sit, quam sine voto. Et hic etiam locum habet argumentum factum de præcepto, quod positum fuit Christo, etiam si haberet voluntatem firmatam in bono idemque facturus esset, etiam si non interueniret præceptum. Quia præceptum non semper ponitur propter inducendam, seu firmandam voluntatem, sed per se propter maius obedientiæ bonum.

Ex quo aliqui probabiliter opinantur, sicut Christus habuit præceptum moriendi pro hominibus, ita etiam de eadem re votum emisisse. Atque ad hoc accommodant illud Psalm. 21. *Vota mea Domino reddam.* Nam Psalmum illum de Christo omnes interpretantur. In eo enim habentur verba illa, quibus Christus in Cruce vltus est, *Deus Deus meus, quare me dereliquisti,* & ita Glossa ibi verba illa de Christo interpretatur: Et quamuis Diuus Thomas probabiliter dicat Christum ibi esse loquutum in persona suorum membrorum, si tamen propriè, & sine incommodo potest de Christo intelligi, cur non ita interpretabimur? Nam & Hieronymus ibi inter alia inquit, *Vota Christi sunt Nativitas, vel passio, vel mysterium corporis; ac sanguinis eius.* Quæ non possunt vota dici, nisi quatenus voto oblata sunt. Eodem ferè modo exponit Augustinus ibi. Basilii verò, & Theodoretus addunt, *votum*, ibi propriè significare promissionem. Est ergo probabile Christum in primo instanti conceptionis suæ se voto consecrasse Deo ad redimendos homines, & in hunc finem omnes actiones, ac passionem vitæ suæ voto obtulisse, erit igitur etiam probabilis perpetuæ virginitatis votum Deo nuncupasse. Et confirmatur tandem, quia virginitas per se est

Christus capax voti & præcepti.

Psalm. 21.

Glossa. D. Thom.

Hieronym.

August. Basil.

Theodoret.

Responsio

Christum

perpetuam vir-

ginitatis vo-

tum Deo

nuncupasse

probabile est.

se est